

Personvern og informasjonssikkerhet særlig etter GDPR

Jurist Grete K Nielsen

Fylkesmannen i Oslo og Viken

13. nov
2019

Hva er personvern?

– Datasikkerhet??

- Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger
- Personvernloven gjelder mer spesifikt **behandling av personopplysninger (herunder helseopplysninger)**
- Taushetsplikten
- Profesjonsetikk- profesjonslover: Helsepersonelloven § 21 og pasientjournalloven § 15
- **Personvernretten** har sitt utspring fra eiendomsretten og privatretten
- Retten til å være i fred og retten til å råde over eiendom/ eiendeler
- GDDR henviser til taushetsplikten og nasjonale regler
- Personvernbegrepet særnorsk fenomen. Integritetsvern?
- Beskyttelse av privatlivet: Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8

Personvernprinsippene videreføres (artikkel 5)

- **Lovlighet:** rettslig grunnlag (f.eks avtale, lov eller samtykke)
- **Rettferdighet:** forholdsmessighet mellom inngrep og formålet
- **Gjennomsiktighet:** informasjonsplikt og innsynsrett
- **Formålsbegrensning:** spesifikt angitt og berettigede; forbud mot uforenlige formål
- **Data minimering:** opplysningene skal være relevante og nødvendige for formålet
- **Riktighet:** opplysningene skal være korrekte og oppdaterte
- **Lagringsbegrensning:** opplysningene skal anonymiseres eller slettes når formålet er oppnådd
- **Integritet og fortrolighet:** tilstrekkelig informasjonssikkerhet
- **Ansvarlighet:** Behandlingsansvarlig er ansvarlig for og skal kunne påvise etterlevelse

Betydningen av GDPR på helsefeltet

Noen utgangspunkter

- Helsedata til bruk når man yter helsehjelp
 - Helsepersonellovene regulerer dette og ivaretar personvernet
- Helsedata til forskning
 - GDPR: Særskilte reguleringer av lagrede data. I all hovedsak henvisning til **behandlingsgrunnlag i norsk lov** når det gjelder helsehjelp og helseforskning, jf. GDPR art 6 (1) og 9 (2) h og j
 - Krav til
 - Behov
- Pålegg om å ha personvernombud
 - For hva?? Oppgave??

Medieoppslag

Kravene som oppstilles til databeskyttelse kan kollidere med andre plikter, for eksempel plikter til forsvarlig behandling av pasienter som også er forsøkspersoner.

Aftenposten, jan 2019: Når personvern truer folkehelsen: 32 forskere ved Oslo universitetssykehus

- *Praksis: «Når navn erstattes med en tallkode, fremstår publiserte resultater som anonyme for den som leser artikkelen. Forskningsinstitusjonen har selvsagt en liste der tallkoden er koblet til pasientenes identitet. Det er nødvendig for at man i ettertid skal kunne kontrollere at resultatene er riktige og for å forhindre forskningsjuks.»*
- *Tolking av personvernloven «Fordi det finnes en liste som kobler tallkoder til navn og personnummer, klassifiserer det nye EU regelverket (General Data Protection Regulation, GDPR) resultatene som personopplysninger. De er ikke anonyme, men «avidentifiserte». På OUS leser noen loven ut av kontekst og trekker slutningen at kodede forskningsresultater skal betraktes som så sensitive at de må lagres like*

Når personvern truer folkehelsen | 32 forskere ved Oslo universitetssykehus

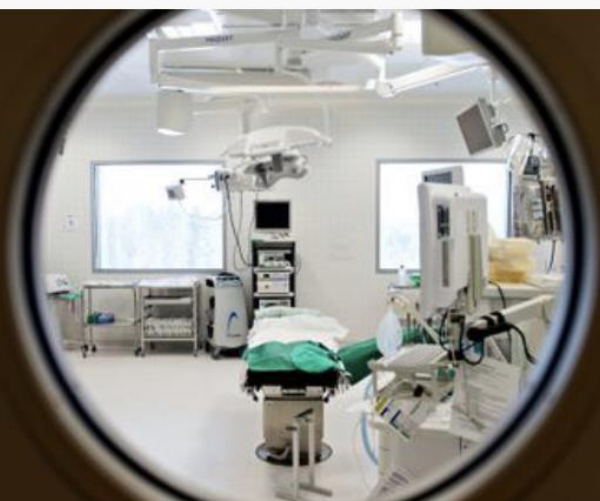

FOTO: Robert McPherson

BILDETEKST

Vi har sagt ifra internt i mange år uten at noe har skjedd. Nå finner vi det riktig å gå ut offentlig.

32 FORSKERE VED OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS

15 TIMER SIDEN ↻ 2 TIMER SIDEN

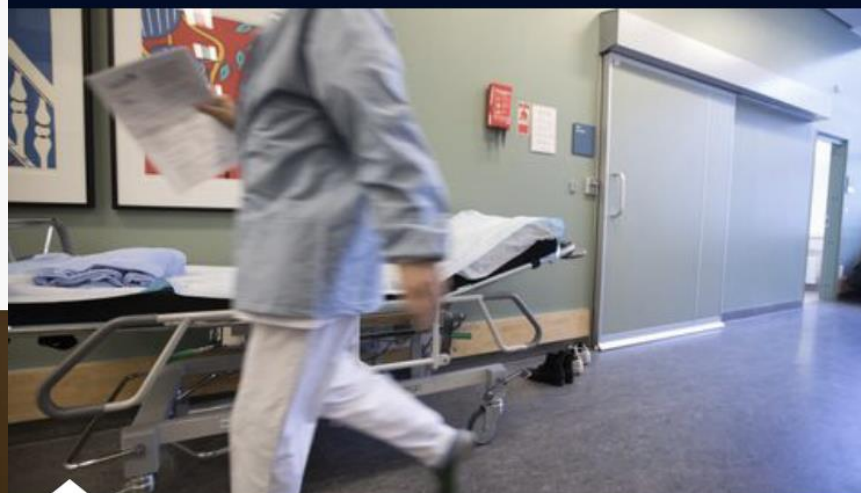

FOTO: Kallestad, Gorm / NTB scanpix

Jeg er rimelig trygg på at pasienter og potensielle fremtidige pasienter alle vil være glade for at vi leger og annet personell lærer av egen praksis.

OLAV RØISE

PROFESSOR VED UNIVERSITETET I OSLO OG LEDER FOR
LEGEFORENINGEN FOR KVALITETSFORBEDRING OG
PASIENTSIKKERHET

1. JAN. 2019 22:00 ↻ 2. JAN. 2019 22:07

KRONIKK

FOTO: Tor Stenersen

BILDETEKST

- Hvis vi ikke får dele kunnskap, er det god grunn til å snakke om dødelig personvern. Det skriver 32 leger ved Oslo universitetssykehus

JUNE WESTERVELD
TINE DOMMERUD
NINA SELBO TORSET

15 TIMER SIDEN ↻ 2 TIMER SIDEN

FOTO: Jon Olav Nesvold / NTB scanpix

BILDETEKST ▼

Forsøket på å fremstille personvern og pasientsikkerhet som motsetninger er uheldig.

BJØRN ERIK THON

DIREKTØR I DATATILSYNET

CAMILLA NERVIK

FAGDIREKTØR, DATATILSYNET

27. DES. 2018 19:00 ↻ 10:31

Sykehuset ivaretar både pasientsikkerhet og personvern | Sølvi Andersen

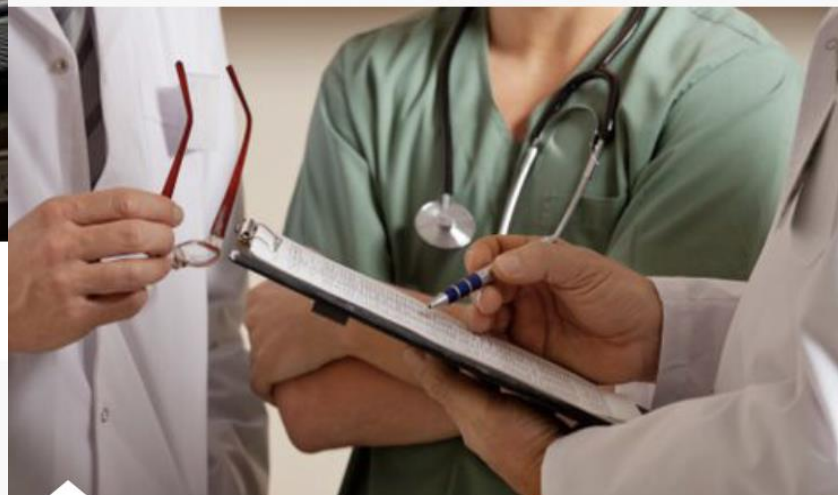

FOTO: Shutterstock, NTB Scanpix

BILDETEKST ▼

I den pågående debatten i Aftenposten kan man få inntrykk av at personvern står i veien for pasientsikkerheten.

FOTO: Tor Stenersen

BILDETEKST ▼

Beskyttelse av pasientsikkerhet er overordnet andre hensyn! | Anne Kjersti Befring

Feiltolkninger av reguleringer av medisinsk behandling og data.

ANNE KJERSTI BEFRING

FORSKER, JURIDISK FAKULTET, UNIVERSITETET I OSLO

PUBLISERT: 08.JAN.2019 14:00

OPPDATERT: 09.JAN.2019 12:49

Flere leger [har stilt spørsmål](#) om de må velge å gi pasienter medisinsk behandling med høy risiko for å overholde kravene til databehandling. Det er selvfølgelig en

HOD: rundskrivet 14.04.19: forskning og personvern

«Forholdet mellom pasientsikkerhet og den enkeltes personvern er balansert på et overordnet nivå *i regelverket.*»

«Reglene må forstås og praktiseres i lys av at gode helsetjenester forutsetter at relevante pasientopplysninger *kan deles*. Helsepersonell har behov for opplysningene til å gi helsehjelp, til å kvalitetssikre helsehjelpen som gis og til egen læring.»

Forts. rundskrivet fra HOD

«[...]Forskere har behov for opplysningene for å utvikle bedre helsetjenester. Dette forutsetter også at forskningsresultatene formidles og deles. Det er et *økende behov for tilgjengeliggjøring av data* mellom virksomheter ved ytelse av helsehjelp, og til kvalitetsforbedring, analyser og forskning.»

«Feilaktig tolkning av personvernkravene og helselovgivningen kan få negative konsekvenser for den enkelte pasients helsehjelp. Det er derfor viktig å sikre god forholdsmessighet mellom hensynet til personvern og hensynet til pasientsikkerhet.»

Hva når helsepersonell ikke kan oppfylle plikter

Varsling, hpl. § 17: til Fylkesmannen

Aml. §§ 2 A-1, 2 A-2.

Politianmeldelse, jf. hpl. § 67

Takk

Mediaoppslag om systeminvesteringer

Legene må forutsette at systemansvarlig har trygge systemer

Datatilsynet fant lovbrudd: Millionbøter etter outsourcing av sykehus-IT

Flere lover ble brutt og det ble gjort mangelfulle vurderinger av sikkerhet og risiko før Helse Sør-Øst vedtok å outsource IT-infrastrukturen. Det slår Datatilsynet fast i en ny rapport.

<https://www.nrk.no/norge/millionboter-etter-outsourcing-av-sykehus-it-1.13751516>

Kasus 1

- Et fastlegekontor med to fastleger er i konflikt. Den ene som leier av den andre skal flytte ut til egen praksis. Han trenger administratorpassordet til pasientjournalssystemet for å kunne laste ned journalene til sine listepasienter og overføre dem til det nye journalssystemet sitt på det nye kontoret. Hans kollega vil ikke gi fra seg dette passordet, og sier «du får ta det med min advokat».
- Har dette noe med personvernloven å gjøre? Bør kanskje si noe om hvordan det særnorske begrepet benyttes. Merkelig at vi ikke bruker samme term som andre land når vi ha felles systemer. I Sverige: dataskyddforordningen. I Danmark: Databeskyttelse.
- Personvern: betyr ikke forsvarlig helsehjelp eller helseforskning, men databeskyttelse og informasjonssikkerhet
- OBS: Foreligger en dom på dette fra Høyesterett.

Viktige endringer og nyheter

- Utvidet geografisk virkeområde
- «One stop shop»
- Forsterkede internkontrollplikter:
 - Vurdering av personvernkonsekvenser (DPIA)
 - Innebygd personvern (Data protection by design and by default)
 - Personvernombud obligatorisk for offentlige og noen andre virksomheter
- Melde- og konsesjonsplikt bortfaller (konsultasjonsplikt i visse tilfeller)
- Nye og skjerpede rettigheter
 - informasjon og samtykke
 - dataportabilitet
 - Sletting
 - Varsling av registrerte ved sikkerhetsbrudd
- Strengere sanksjoner (20 M Euro / 4 % av årlig omsetning)